

Bildande av Brännsjöarnas naturreservat i Nyköpings kommun

Beslut

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken beslutar Länsstyrelsen att förklara det område som avgränsats på bifogad karta (bilaga 1) som naturreservat. Reservatets gränser ska följa fastighetsgränsen för Nyköping Stavsjö 2:228 och märkas ut i terrängen. Namnet ska vara Brännsjöarnas naturreservat.

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken beslutar Länsstyrelsen om reservatets syfte enligt nedan.

För att tillgodose och uppnå syftet med reservatet beslutar Länsstyrelsen, med stöd av 7 kap. 5 och 6 §§ miljöbalken att nedan angivna inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden samt intrång för ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet ska gälla i reservatet.

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd m.m. enligt miljöbalken fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan (bilaga 2 och 3) med mål, riktlinjer och åtgärder för reservatets skötsel och förvaltning.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet.

Syfte

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald, att vårda, bevara och återställa värdefulla naturmiljöer, samt att tillgodose behovet av områden för friluftslivet. Syftet är också att skydda, återställa eller nyskapa livsmiljöer för skyddsvärda arter. Det preciserade syftet med Brännsjöarnas naturreservat är att:

- bevara och utveckla ett större skogsområde av mosaikartad Kolmårdskaraktär med biologisk mångfald knuten till äldre tall- och barrblandskog. Framför allt i form av en värdefull kryptogamflora, fågel- och insektsfauna knuten till äldre delvis brandpräglad tallskog,
- stärka den ekologiska funktionaliteten och konnektiviteten inom vädetrakten,
- områdets stora rikedom på våtmarksområden med dess vattenhållande kapacitet ska bibehållas och utvecklas,
- bevara och utveckla de limniska värdena i Ramundsbäck och den norrgående bäcken som avvattnar Stora Brännsjön,
- friluftsliv ska kunna bedrivas inom reservatet och besökare ska kunna se och uppleva områdets tystnad, typiska arter och livsmiljöer. Besökare ska kunna få ökad kunskap om bränders påverkan på djur- och växtlivet och skogens biologiska mångfald.

Syftet ska nås genom att:

- området undantas från skogsbruk, dikning och olika exploateringsföretag,
- naturvårdsbränningar utförs med lämpligt intervall i delar av området,
- de delar som har refugiekvaliteter lämnas orörda för att utvecklas genom intern dynamik,
- substrat för att gynna tallevande insekter tillskapas regelbundet,
- nya mindre skogsvatten skapas och befintlig vattenhållande kapacitet stärks,
- restaurering av Ramundsbäck och dess närområde samt den norrgående bäcken från Stora Brännsjön till ett mer ursprungligt tillstånd,
- åtgärder vidtas för att underlätta allmänhetens friluftsliv grundat på allemansrätten och allemansrättens upplevelser av området. Anordningar för friluftslivet och en markerad led upprättas och underhålls. Information om området ska vara aktuell och tillgänglig. Friluftslivet ska utövas på ett sådant sätt att det inte påverkar naturmiljön och hänsynskrävande arter inom reservatet på ett negativt sätt,
- nya kunskaper om hotade och hänsynskrävande arter och naturtyper, inom ramen för syftet med reservatet, ska beaktas i den löpande skötseln av reservatet. Även behov av åtgärder mot invasiva främmande arter ska beaktas.

Reservatsföreskrifter

A Inskränkningar enligt 7 kap. 5 § miljöbalken i rätten att använda mark- och vattenområden

Utöver vad som i övrigt gäller enligt föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. uppföra byggnad eller anläggning,
2. anlägga väg,
3. anlägga luft- eller markledning, stängsel eller hägnad,
4. anordna upplag,
5. borra, gräva, schakta, utfylla, tippa, dika, spränga, deponera eller dämna,
6. avverka träd eller buskar,
7. ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle,
8. framföra motordrivet fordon i terrängen,
9. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel,
10. gödsla mark,
11. inplantera för området främmande djur- eller växtarter,
12. jaga sköghöns,
13. uppföra nya jaktorn eller anordna foderplatser för jakt.

B Intrång enligt 7 kap. 6 § miljöbalken angående vad ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktas att tåla

Markägare och innehavare av särskild rätt förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet.

1. Røjning, utmärkning och underhåll av reservatets gränser enligt Naturvårdsverkets anvisningar.
2. För friluftslivets behov anlägga och underhålla anordningar såsom parkeringsplats, vandringsled, rastplats, vindskydd, eldstad och dass samt uppsättning av informationstavlor.
3. Naturvårdande skötsel i form av naturvårdsbränning, friställning av värdefulla träd, tillskapande av död ved, røjning och slätter på myrar, fällning av enstaka träd och uppsättning av fågelholkar samt boplattformar för rovfåglar.
4. Uppförande av tillfälliga hägnader för att säkerställa föryngring av tall och löv.
5. Biotopvårdande åtgärder i Ramundsbäck såsom ökad beskuggning, återställning av hydrologiska strukturer, lek- och uppväxtområden för vattenlevande organismer.
6. Återvätningsåtgärder och skapande av småvatten.

7. Genomförande av undersökningar i uppföljningssyfte av djur- och växtarter samt av mark- och vattenförhållanden.
8. Bekämpning av invasiva eller för området främmande arter.
9. Förflytta enstaka fällda träd som efter förvaltarens bedömning inte bör ligga kvar med tanke på säkerhet för stigar/leder anordningar, angränsande fastighet eller vägområde.
10. Åtgärder i syfte att begränsa och/eller förhindra storskaliga angrepp av granbarkborre genom fällning och barkning av angripna granar, rotkapning och barkning av vindfällda granar. Fällda träd ska i första hand lämnas i naturreservatet.
11. Tillfälliga upplag i samband med reservatets skötsel.

Undantag från föreskrifterna

Föreskrifterna under A ska inte utgöra hinder för:

- a) förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att genomföra de insatser som behövs för att uppnå syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna under B ovan,
- b) den som har jakträtt att underhålla befintliga pass och transportera ut fällt vilt med fyrhjuling eller motsvarande,
- c) tjänstemän i sjukvårds-, polis- eller räddningsärende att framföra motordrivet fordon i terrängen. Insatsen ska omgående anmälas till Länsstyrelsen,
- d) väghållaren att underhålla vägar och väg diken.

Föreskrifterna ska inte heller utgöra hinder för uppföljning av bevarandemål och åtgärder, eller vid tillsyn.

Uppgifter om naturreservatet

Reservatets namn	Brännsjöarnas naturreservat
Naturvårdsregister-ID	2059461
Kommun	Nyköping
Församling/socken	Kiladalen/Kila
Lägesbeskrivning	29 km V Nyköping och 21 km NO Norrköping
Naturgeografisk region	Tiveden-Tylöskogen-Kolmården
Kulturgeografisk region	Skogsbygd
Skoglig värde trakt	Kolmårdens skogar

Areal	249,8 hektar
Markslag enligt NMD	235,2 ha skogsmark (varav 173,4 ha är produktiv skog), 1,3 ha vattendrag och mindre sjöar, 10 ha våtmark och 3,3 ha övrig landareal.
Vattenförekomst	Ramundsbäck (WA94756177)
Fastigheter (ägare)	Nyköping Stavsjö 2:228>1, 2 (Naturvårdsverket)
Nyttjanderätter/servitut	Servitut: 0480-16/35.1 (väg), 0480-16/35.2 (väg), 0480-16/35.3 (väg), 0480-16/35.4 (väg), 0480-16/35.5 (väg), 0480-16/35.6 (väg), 0480-16/35.7 (väg) och 0480-16/35.8 (väg)
Naturvårdsförvaltare	Länsstyrelsen i Södermanlands län

Skälen för Länsstyrelsens beslut

Beskrivning av området

Brännsjöarna är representativt för de karga, högt belägna Kolmårdsskogarna (värdetrakt). Genom att Brännsjöarna skyddas som naturreservat stärks den gröna infrastrukturen av brandpåverkade skogsområden. Området består av en värdefull barrskogsmosaik med gradienter från hållmarkstallskog, mager tallskog, öppen myr, sumpskogar till bördigare granstråk med refugiala värden. Ramundsbäck med sina höga limniska kvaliteter ger ytterligare karaktär åt området.

Skogen är relativt gammal där huvuddelen är 80–120 år. Det finns partier med 200-åriga tallar samt enstaka gamla, grova tallar som är 200–300 år. Tydligt är den brandpåverkan som syns i området med flertalet kolade brandstubbar och enstaka gamla, grova kolade högstubbar. Flera myrmarker ligger insprängda i området och utgör viktiga komponenter i den mosaik som präglar området. Störst är Kojmossen med de olika myrmarksuccessionerna representerade från öppen tjärn, öppen myrmark till skogbevuxna delar med lågvuxna knotiga tallar. Fältskiktet utgörs till stor del av tuvull och olika starrarter. Karaktäristiskt är även att området är starkt kuperat med flera höga, branta berg, dit den äldsta tallskogen är koncentrerad.

Inom hela området stöter man på brandljud i träd, stubbar och på torrakor.

Brännsjöarna innehåller en rik kulturmiljö med komponenter från såväl förhistorisk som historisk tid. Framträdande är förhistoriska gravar med såväl gravfält, grupper med gravar som ensamliggande gravar. Från historisk tid finns olika typer av lämningar som är knutna till Stavsjö bruk. Exempelvis rester av milkolning och det vattensystem som gav kraft till anläggningarna i Stavsjö.

I ett område mellan Lilla Brännsjön och den grusväg som går rakt igenom området genomförde Länsstyrelsen en ca 5 hektar stor naturvårdsbränning den 28 augusti 2013.

Naturreseptatet ligger i en ostörd trakt och kan ge besökare fina natur- och kulturupplevelser. Allmänheten har tillträde via grusväg norrifrån.

Bevarande av områdets värden

De prioriterade bevarandevärdena i naturreseptatet är främst knutna till tallskogen. Det finns flera delar som lämpar sig för naturvårdsbränning. I de prioriterade bevarandevärdena ingår även refugiemiljöer som fuktig granskog och skogbevuxen myr. I östra delen rinner Ramundsbäck, som är en fin liten bäck med särskilda limniska bevarandevärden.

För att bevara naturvärdena behöver naturreseptatet undantas från skogsproduktion, dikning och olika exploateringsföretag. I brist på naturliga störningar behövs naturvårdande skötsel för att vårda, bevara och utveckla naturreseptatets värden.

Skogsmarken ska skötas för att gynna tallskogens ekologi och naturvårdsbränning ska vara en återkommande störningsregim i naturreseptatet. I de fall bränning inte är praktiskt möjlig eller lämplig, ska åtgärder för att förhindra att skogen sluter sig genom att granen tar över utföras i avvaktan på att naturvårdsbränning kan genomföras. I områden med yngre och likartade bestånd ska restaureringsåtgärder utföras. Punktinsatser för att gynna specifika arter ska kunna göras, så som fällning av tallar för att öka andelen död, solbelyst ved.

Efter bränningsinsatser eller huggningsingrepp ska åtgärder som syftar till att säkerställa förnygring av löv och tall kunna utföras, till

exempel uppförande av tillfälliga hägnader. Delar av skogen lämnas i stort sett orörd för att utvecklas genom intern dynamik.

Området har miljöer som är, eller med rätt skötsel kan bli, lämpliga för flera arter inom olika åtgärdsprogram för hotade arter (ÅGP). Framför allt ÅGP skalbaggar på äldre död tallved, ÅGP skalbaggar på nyligen död tall och ÅGP för bevarande av brandinsekter i boreal skog.

Naturreservatet utgör ett led i arbetet med att uppnå de av riksdagen antagna miljömålen Levande skogar, Ett rikt växt- och djurliv, Myllrande våtmarker och Levande sjöar och vattendrag samt friluftslivsmålen Tillgänglig natur för alla, Tillgång till natur för friluftsliv och Skyddade områden som resurs för friluftslivet.

Genom att Brännsjöarna skyddas mot skogsbruk kan områdets friluftsvärden utvecklas och erbjuda besökare möjlighet att uppleva området.

Länsstyrelsens bedömning och intresseprövning

Länsstyrelsen bedömer att skogsbruk och exploateringsföretag inte går att förena med bevarande av områdets höga naturvärden. Detta är därför, enligt Länsstyrelsens uppfattning, ett område som i enlighet med 1 kap. 1 § miljöbalken ska skyddas i form av naturreservat enligt 7 kap. 4 § miljöbalken.

Länsstyrelsen bedömer att ett naturreservat i det aktuella området är väl förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken.

Länsstyrelsen menar att bildandet av naturreservatet är förenligt med Nyköpings kommuns översiktsplan (Nyköping 2040).

Länsstyrelsen har i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken prövat och funnit att inskränkningarna och intrången inte går längre i inskränkning av enskilds rätt att använda mark och vatten, än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Mot bakgrund av det ovan sagda anser Länsstyrelsen det motiverat att förklara Brännsjöarna som naturreservat.

Ärendets handläggning

Reservatsbildningen

Naturreservatet ägs av staten genom Naturvårdsverket. Fastigheten (Stavsjö 2:228) är avstyckad från Stavsjö 2:1, som tidigare ägdes av Holmens Bruk AB. Det var en del i det bytesmarkspaket (ESAB) där Naturvårdsverket bytte till sig skyddsvärd mark från skogsbolag, kyrkan och allmänningskogar. Förrättningen blev klar 2018.

Remiss

Förslag till beslut och skötselplan sändes på remiss till sakägare och berörda i december 2023.

Innan förslaget till beslut sändes på remiss genomfördes samråd med Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten via DOS – länsstyrelsernas, Naturvårdsverkets och Havs- och vattenmyndighetens gemensamma handläggarstöd för samråd enligt 26 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Remissinstansernas synpunkter på förslag till beslut och Länsstyrelsens bemötande

Nyköpings kommun ser positivt på bildandet av naturreservatet.

Sveriges geologiska undersökning (SGU) har avstått från att yttra sig.

Holmen Skog AB har inga invändningar avseende beslut och skötselplan. Man förutsätter att informationsskyltar och parkering placeras och utformas så att passerande transporter för skogsbruket inte hindras. Holmen påpekar också vikten av att upphuggning och markering av gränsen blir klar snarast. Länsstyrelsen ska beakta Holmens synpunkter.

Trafikverket förutsätter att verket även framöver har åtkomst till den närliggande järnvägsanläggningen för drift och underhåll. Trafikverket förutsätter också att naturvårdsbränningar och återvätningsåtgärder inte påverkar järnvägsanläggningen eller möjligheten att trafikera järnvägen. Länsstyrelsens tillsyn och förvaltning av naturreservatet kommer inte att påverka järnvägsanläggningen.

Sören Johansson har som kännare av området, och f.d. tjänsteman på Skogsstyrelsen, bidragit med en del historik och fakta som Länsstyrelsen bakat in i skötselplanen.

Upplysningar

Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft.

Kungörelse

Beslutet kungörs i ortstidning.

Ordningsföreskrifter

Länsstyrelsen har denna dag (dnr 8128-2023) beslutat föreskrifter avseende rätten att färdas och vistas i reservatet samt ordningen i övrigt. I föreskrifterna anges följande:

1 § Utöver vad som gäller enligt andra författningar och beslut är det i Brännsjöarnas naturreservat förbjudet att

1. bryta kvistar, fälla eller på annat sätt skada levande eller döda stående och omkullfallna träd och buskar,
2. samla in växter, alger, mossor, lavar eller svampar,
3. samla in insekter eller andra ryggradslösa djur annat än enstaka individer för artbestämning,
4. sätta upp tavla, plakat, affisch, skylt eller göra inskrift,
5. flytta på stenar och bygga stentorn eller liknande inom fornlämningsområde, och
6. framföra ett motordrivet fordon.

Det är med undantag från första stycket inte förbjudet att

1. samla in enstaka exemplar av växter, alger, mossor, lavar eller svampar för artbestämning,
2. ta döda grenar från marken som ved till en mindre brasa,
3. för eget behov plocka bär, matsvamp eller blommor, eller
4. framföra ett mindre eldrivet fordon som är avsett för och framförs av en person med dokumenterad funktionsvariation.

Länsstyrelsen får om det finns särskilda skäl meddela dispens från förbud enligt första stycket.

2 § I Brännsjöarnas naturreservat är det förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd anordna lägerverksamhet eller tävlingar.

Dispens från föreskrifterna

Om det finns särskilda skäl får Länsstyrelsen, med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken, medge dispens från föreskrifterna för naturreservatet. Dispens får dock inte lämnas för åtgärder som strider mot reservatets syfte.

Skogsvårdslagen

Av 4 § skogsvårdslagen (1979:429) följer att lagen och föreskrifter som är meddelade med stöd av lagen inte ska tillämpas om de strider mot de inskränkningar och intrång som anges i A och B i detta beslut.

Jakt och fiske

I köpekontraktet från 2014 framgår att köparen (Naturvårdsverket) har jakträtten men att säljaren (Holmens Bruk AB), via ett jaktarrende, har rätt till fortsatt jakt. Fiskerätten har köparen (Naturvårdsverket).

Annan lagstiftning

I artskyddsförordningen (2007:845) och Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2009:10) finns bestämmelser om fridlysning av djur och växter.

Området omfattas av strandskydd. Inom strandskyddat område är det enligt 7 kap. 15 § miljöbalken förbjudet att till exempel uppföra nya byggnader, ändra byggnader, uppföra anläggningar eller anordningar som hindrar eller avhåller allmänheten, gräva eller på annat sätt förbereda för sådana byggnationer eller utföra andra åtgärder som kan påverka växt- och djurliv.

Åtgärder i vattenområden kan medföra att beslut i ärende om en anmälan om vattenverksamhet eller tillståndsansökan enligt 11 kap. miljöbalken behöver vinna laga kraft innan åtgärderna genomförs.

Inom naturreservatet finns flera registrerade kultur- och fornlämningar. Det finns dessutom ej registrerade kultur- och fornlämningar inom reservatsområdet. Länsstyrelsen påminner om att det enligt 2 kap. 12 § kulturmiljölagen (1988:950) krävs tillstånd från Länsstyrelsen för ingrepp i fornlämning eller fornlämningsområde.

Ni kan överklaga beslutet

Se bilaga 4 med överklagandehänvisning.

Kontaktuppgifter

Välkommen att kontakta Länsstyrelsen för frågor via telefon eller e-post. Telefonnummer och e-postadress finns längst ner på första sidan. Ange ärendets diarienummer eller ärendebeteckning vid

kontakt med Länsstyrelsen. Du hittar numret uppe till höger på första sidan.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Beatrice Ask med naturreservatshandläggare Peter Lantz som föredragande. I den slutliga handläggningen har också länsråd Johanna Sandwall, chefsjurist Christian Finnerman, avdelningschef Erik Hjortsberg, enhetschef Inger-Marie Wohlfarth och naturreservatshandläggarna Markus Forsberg samt Amanda Lidén medverkat.

Hantering av personuppgifter

<https://www.lansstyrelsen.se/sodermanland/om-lansstyrelsen-isodermanland/om-webbplatsen/sa-hanterar-vi-dina-personuppgifter.html>

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Skötselplan
3. Skötselplanekarta
4. Överklagandehänvisning regeringen

Ni kan överklaga beslutet hos regeringen

Om ni inte är nöjda med Länsstyrelsens beslut, kan ni skriftligen överklaga beslutet hos regeringen.

Så här överklagar ni beslutet

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska ni lämna eller skicka er skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Södermanlands län antingen via e-post; sodermanland@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Södermanlands län, 611 86 Nyköping.

Tiden för överklagande

Ert överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag ni fick del av beslutet. Ni anses ha fått del av beslutet den dag det kungörs i ortstidning. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ert överklagande kan ni be att få ytterligare tid till att utveckla era synpunkter och skälen till att ni överklagar. Sedan är det regeringen som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ert överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som ni överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur ni vill att beslutet ska ändras.
- Varför ni anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

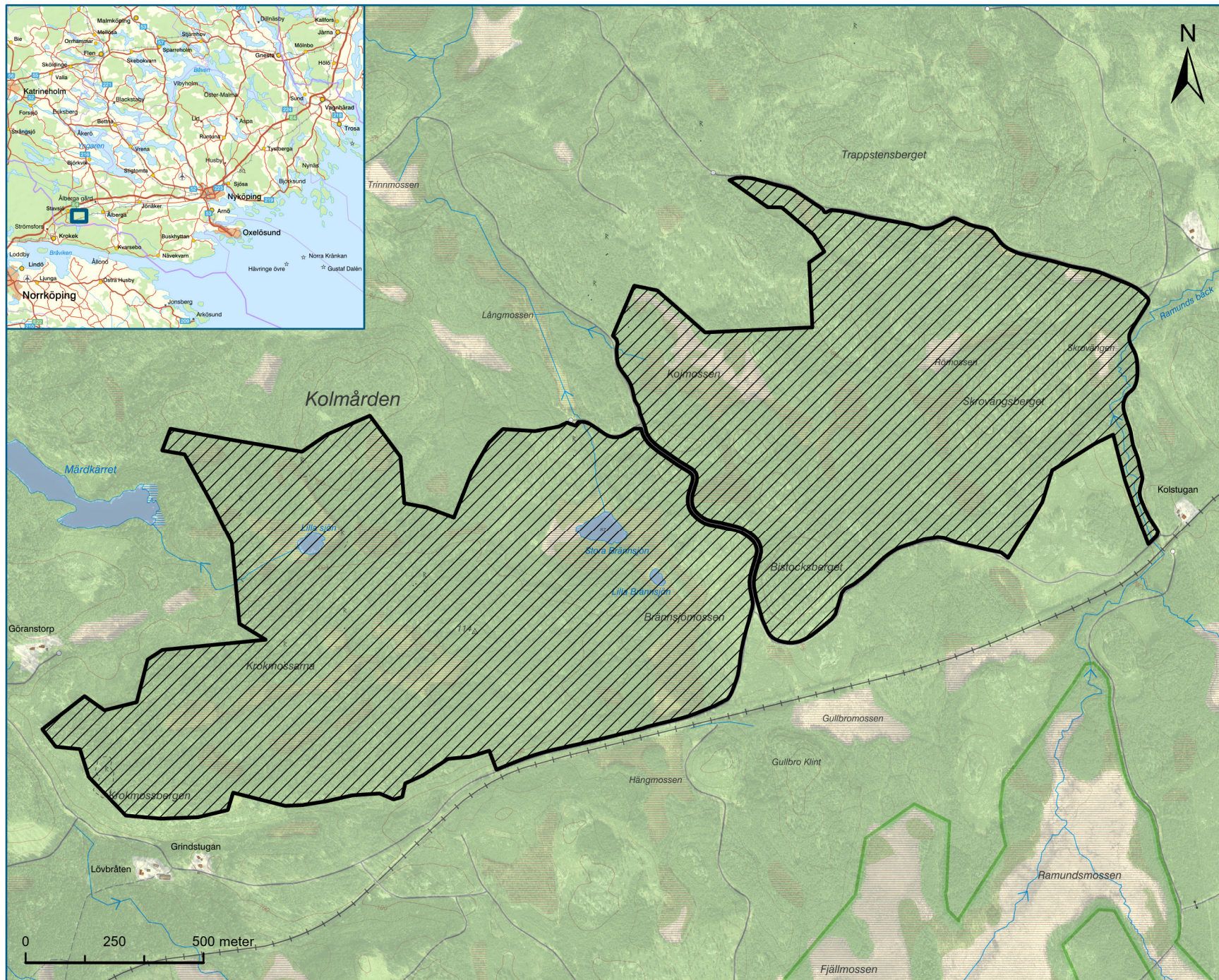
Om ni har handlingar som ni anser stödjer er överklagan så bör ni bifoga kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om ni behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om ni anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt er ska ombudet underteckna skrivelsen samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver ni veta mer?

Har ni ytterligare frågor kan ni kontakta Länsstyrelsen via e-post sodermanland@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-223 40 00. Ange ärendets diarienummer 9466-2022.

Beslutskarta

Bilaga 1

Länsstyrelsens beslut
om Brännsjöarnas
naturreservat.
Dnr 9446-2022,
2024-04-22

Reservatets gräns följer
fastighetsgräns för
Nyköping Stavsjö 2:228

 Naturreservat

Skala 1:15 000
Centrumkoord. 6509611,585934
Koordinatsystem: SWEREF99 TM
Bakgrundskarta: © Lantmäteriet

LÄNSSTYRELSEN
Södermanlands län